

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतर्गत
अंगणवाडी सेविका, मिनी अंगणवाडी सेविका व
मदतनिस यांच्या नियुक्तीच्या अटी व शर्तीमध्ये
सुधारणा करणेबाबत

महाराष्ट्र शासन
महिला व बाल विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: एबावि-२०२०/प्र.क्र.३०/का.६
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक- १ जुलै, २०२१

संदर्भ :- १) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.एबावि-२०१२/प्र.क्र.४२९/का.६,
दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४
२) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.एबावि-२०१६/प्र.क्र.२३०/का.६,
दिनांक २२ सप्टेंबर, २०१६

प्रस्तावना :-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतर्गत अंगणवाडी सेविका, मिनी अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांच्या नियुक्तीच्या अटी व शर्ती संदर्भाधीन दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये विहित करण्यात आलेल्या आहेत. सदर शासन निर्णयामधील परि.४ मध्ये अनुसूचित क्षेत्रातील (आदिवासी प्रकल्पातील) अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांची भरतीप्रक्रिया संदर्भात खालीलप्रमाणे तरतुद करण्यात आली आहे.

“Panchayats (Extension to the Scheduled Areas) Act १९९६ नुसार अनुसूचित भागातील अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या नियुक्तीसाठी (थेट/जाहिरातीद्वारे) सोबतच्या परिशिष्ट “अ” नुसार वय, शैक्षणिक अर्हता, स्थानिक रहिवासी, इत्यादी अटी तसेच विधवा, अनाथ, मागास प्रवर्गासाठी असे एकुण १०० गुण त्याआधारे अंगणवाडी सेविका / मिनी अंगणवाडी सेविका / मदतनीस या पदांसाठी उमेदवारांची निवडसूची तयार करावी व सदर निवडसूचीतून ग्रामसभा ज्या उमेदवाराच्या नियुक्तीस मान्यता देईल अशा उमेदवाराची अंगणवाडी सेविका / मिनी अंगणवाडी सेविका / मदतनीस पदावर नियुक्ती करावी. अशा प्रकरणी गुणवत्ता यादीतील गुणानुक्रम कोणताही असेल तरी त्याचा विचार करण्यात येऊ नये. परंतु उमेदवारास १०० पैकी किमान ६० गुण असणे आवश्यक राहिल.”

२. तसेच संदर्भाधीन क्रमांक-२ येथील दिनांक २२ सप्टेंबर, २०१६ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार उमेदवार ६० गुणांची मर्यादा प्राप्त करित नसतील अशावेळी सर्वात जास्त गुण मिळत असलेल्या उमेदवारांची अंगणवाडी सेविका/मिनी अंगणवाडी सेविका/मदतनिस म्हणून ग्रामसभेच्या मान्यतेने नियुक्ती करण्यास शासन मान्यता देण्यात आली आहे.

३. आदिवासी भागातील बालमृत्यू टाळण्यासाठी मा.मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली गठित करण्यात आलेल्या गाभा समितीच्या बैठकीमध्ये अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांची भरती हा मुद्दा उपस्थित करण्यात आला होता. सदर बैठकीमध्ये बहुतांश मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी अनुसूचित क्षेत्रातील (आदिवासी प्रकल्पातील)

अंगणवाडी कर्मचारी भरतीप्रक्रियेमध्ये अंगणवाडी कर्मचारी यांच्या भरतीचा प्रस्ताव संबंधित ग्रामसभेकडे मंजुरीसाठी पाठवला जातो मात्र ग्रामसभेकडून मंजुरी न मिळाल्याने भरतीप्रक्रिया रखडली आहे असे निदर्शनास आणून दिले होते. त्यामुळे अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या भरती प्रक्रियेमधील विलंब टाळून एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेची प्रभावी अंमलबजावणी होण्याच्या अनुषंगाने बिगर अनुसूचित क्षेत्रामध्ये ज्याप्रमाणे अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांची भरती प्रक्रिया करण्यात येते त्या धर्तीवर अनुसूचित क्षेत्रातील (आदिवासी प्रकल्पातील) भरती प्रक्रिया करण्याच्या अनुषंगाने निर्णय घेण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेतर्गत अंगणवाडी सेविका, मिनी अंगणवाडी सेविका व मदतनीस यांच्या नियुक्तीच्या अटी व शर्ती बाबतच्या संदर्भाधीन दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ रोजीच्या शासन निर्णयामधील अनुसूचित क्षेत्रातील (आदिवासी प्रकल्पातील) अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांची भरतीप्रक्रिया संदर्भातील परि.४ वगळण्यात येत आहे. तसेच संदर्भाधीन क्रमांक-२ येथील दिनांक २२ सप्टेंबर, २०१६ रोजीचा शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत असून यापूढे अनुसूचित क्षेत्रातील (आदिवासी प्रकल्पातील) अंगणवाडी कर्मचाऱ्यांच्या भरतीबाबतची प्रक्रिया ही बिगर अनुसूचित क्षेत्राप्रमाणे करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०७०११७४१३६०१३० असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(र. सि.जरांडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.मंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- २) मा.राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, रायगड भवन, नवी मुंबई.
- ४) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- ५) सर्व जिल्हा कार्यक्रम अधिकारी (महिला व बाल विकास), जिल्हा परिषद.
- ६) सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (ग्रामीण/नागरी/आदिवासी) प्रकल्प.
- ७) निवड नस्ती -का-६.